

JAKUB SZAMAŁEK

Hlubiny darknetu.
Hackeri.
Sociální síť.

Kyberthriller
o hrozbách
internetu.

AŽ SE
ROZHODNEŠ
JAKKOLI

HOST

JAKUB
SZAMAŁEK

AŃ SE
ROZHODNEŠ
JAKKOLI

**JAKUB
SZAMAŁEK**

PŘELOŽILA ANNA PLASOVÁ

**AŤ SE
ROZHODNEŠ
JAKKOLI**

BRNO 2020

Cokolwiek wybierzesz

Copyright © by Jakub Szamałek, 2019

Copyright © by Grupa Wydawnicza Foksal, 2019

Cover photo by William Daigneault / Unsplash

Translation © Anna Plasová, 2020

Czech edition © Host — vydavatelství, s. r. o., 2020

(elektronické vydání)

ISBN 978-80-275-0299-8 (PDF)

ISBN 978-80-275-0300-1 (ePub)

ISBN 978-80-275-0301-8 (MobiPocket)

Mé velké malé sestře
Agnieszce

PROLOG

Tohle není sci-fi.

1

To jsou mi časy, pomyslel si Czesław Komar při pohledu do zpětného zrcátka svého obstarožního mercedesu. Dřív si člověk mohl s pasažérem popovídat. Někdy o zásadních věcech, jindy, co si budeme nalhávat, o ptákovinách, ale nějaký mezilidský kontakt, nějaký vztah to přece jenom byl. A teď nic, jenom zírají do těch telefonů, jako by tady vůbec nebyl, jako by se taxík řídil sám. Tenhle neřekl ani slovo, protože proč taky? Sedí a šmrdlá si na telefonu, jako by do něj chtěl vyšmrdlat díru, a vypadá, jako by už týden nespál. No, nedá mi to.

„Co to děláte tak zajímavého na tom telefonu?“

Pasažér mlčel. Je snad hluchý? Nebo cizinec? To ho nenapadlo. Vypadá vlastně tak nějak nepřítomně.

„Dá se říct, že pouštím hudbu,“ odpověděl konečně muž, ale oči od displeje neodlepil. „Zpomalte trochu.“

Hudbu, podivil se Czesław Komar a lehce sešlápl brzdu. Tak proč není nic slyšet? Sluchátka přece nemá. To mu to hraje rovnou v hlavě? Nechal si tam snad strčit kabel? Ale dál už se nevyptával. V mužově hlase bylo cosi, po čem ho chuť povídat si přešla.

Leon Nowiński cítil, že dnem sáčku, ve kterém má zabalený hotdog, začíná prosakovat omáčka. Ještě chvíli a začne odkapávat a ušpiní mu manžetu pečlivě vyžehlené košile. Nacpal

si zbytek pečiva do úst tak, že je skoro nemohl zavřít, obal ulepený od hořčice hodil na podlahu a otřel si ruku o sedadlo spolujezdce. Tohle je naposledy, táhlo mu hlavou, zatímco polykal mdlou rozkousanou hmotu, naposledy, co jsem si posunoval budík.

„Haló, haló, Varšavo!“ ozval se z rádia veselý hlas. „Jak se daří, jste už v práci? Doufám, že ano, protože provoz směrem do centra je čím dál hustější! Martova a Puławska hlásí čtyřku, ztratíte tam minimálně patnáct minut. Také třída Prymasa Tysiaclecia vás přinutí sundat nohu z plynu...“

Leon zaslechl povědomé jméno a automaticky se podíval, co se děje na druhé straně vozovky. Třída už se skutečně ucpávala. Stovky aut se rychlostí ledovce sunuly směrem ke vzdálenému centru a vztekle troubily na vozy, které se mezi ně snažily vecpat z vedlejších ulic.

Leon jel naštěstí opačným směrem na Targówek a Żerań, směrem k panelákům natřeným pastelovými barvami a k rozpadajícím se továrničkám, jež sloužily jako sídla menším firmám s názvy zakončenými na „ex“ a „pol“. V jedné z nich, Diet-Polu, Leon pracoval. A dá-li se věřit údajům z navigace, na místo dorazí v 7.59. Na poradu tedy přiběhne s jazykem na vestě, ale včas.

Leon popohnal svou věrnou škodovku (ročník 1996, kanárkově žlutá barva, voňavý stromeček u zrcátka) a najel na S8. Plachty nákladáků se třepotaly, z vojenského hřbitova vyčuhovaly přes šedou protihlukovou zeď kříže a plačící andělé, přes lávku přejížděli cyklisté v reflexních bundách. Leon se hbitě probojoval do levého pruhu. Tachometr ukázal sto deset a za chvíli sto dvacet kilometrů v hodině — třicet kilometrů přes rychlostní limit.

Leon polohlasem zaklel. Porušování předpisů nesnášel. Kdyby to alespoň mělo smysl, kdyby ta porada alespoň byla důležitá! Ale Diet-Pol přece není nemocnice, kde se chystá transplantace srdce, ani advokátní kancelář, kde se právě plánuje strategie obhajoby nespravedlivě obviněného klienta. Ne, Diet-Pol je výrobce nízkokalorických snacků a nápojů a tématem dne je nová etiketa na šťávu z kysaného zelí, již měl Leon navrhnout. Poslední verze se vedení nepozdávala. „Moc otřepané,“ řekl Michał, který zastával honosně pojmenovanou pozici product managera, „potřebujeme něco moderního, víc, něco mladistvého.“ Mladistvá šťáva z kysaného zelí, zašklebil se Leon při té vzpomínce. Západní civilizace je vskutku v úpadku.

Žlutá škodovka vjela na most Grota-Roweckého. Leon se ohlédl zpět k centru; věnec mrakodrapů obklopujících Palác kultury skoro nebylo vidět. Den ode dne hustší smog zvěstoval příchod podzimu zřetelněji než červenající listí.

Leon odbočil na sjezd do Jagielloňské — a skoro nadskočil, když za sebou uslyšel hlasité, táhlé zatroubení. Těsně za ním jelo silné terénní auto; matný černý lak a poznávací značka na přání: WO NEBESA. Znovu zaječel klakson a zablikala dálková světla — mezinárodně srozumitelný signál pro „jdi mi z cesty“ a „jsem kretén“.

„Nevidíš, že vedle mě jede autobus, ty debile?“ vykřikl Leon a mhouřil oči před ostrým světlem. „Kam mám asi tak uhnout, co?!“

Troubení a blikání pokračovalo. Leon byl v zásadě milý, slušný mladík; držel výtah cizím lidem, dokonce i když spěchal, přispíval na charitu a vajíčka kupoval jen od slepic z volného výběhu. Ale teď se v něm vzbouřila krev.

„Polib mi prdel, kreténe,“ zavrčel, otevřel okénko a vystrčil z něj ruku se vztyčeným prostředníčkem. V zrcátku viděl, že řidič džípu, chlápek kolem padesátky v módní flísové mikině s asymetrickým límcem, řve a mlátí pěstí do palubní desky. Leon se spokojeně usmál. Jen si křič, blbečku.

Teréňák zaryčel, zrychlil a nebezpečně se přiblížil ke škodovce, skoro se jí otřel o nárazník. Leon sešlápl pedál k podlaze, ale černému monstřu, které vypadalo, že jede snad dvě stě za hodinu, nemohlo jeho auto konkurovat.

„Do prdele...“ vyjekl Leon, „on do mě narazí!“

Řidič vedle jedoucího autobusu si naštěstí zřejmě všiml, co se děje, protože prudce zabrzdil a pustil škodovku, aby se schovala do pravého pruhu. Leon strhl volant a uhnul troubícím džípu z cesty. Bylo to o milimetry.

Aniž spustil oči ze vzdalujícího se auta, poslepu hledal v tašce mobil. Klíče, karta od kanceláře, kniha, žvýkačka... Konečně pod prsty ucítil skleněný displej chytrého telefonu. Vytáhl ho, našel čísla 1-1-2 a klikl na zelené sluchátko.

„Jen počkej, frajere,“ bručel si pod nosem, „ještě budeš litovat, že...“

Slova se mu zadrhla v hrdle. Černý džíp nezatočil. Místo toho jel dál rovně, ani nezpomalil a plnou rychlostí narazil do svodidel. Náraz, třesk, jiskry. Několikatunové auto prorazilo svodidla; potom dopadlo na Jagielloňskou ulici a rozbilo se o asfalt.

Leon zastavil, bezmyšlenkovitě jako perfektně naprogramovaný automat, a vystoupil z auta. Nechápat si prohlížel zprohýbaný vrak a hromadu roztříštěného skla. Proběhl kolem něj řidič autobusu s hasicím přístrojem v ruce. Červená kravata mu vlála ve větru.

„Haló? Haló!“ vytrhl ho ze strnulosti zkreslený ženský hlas.
„Tady stodvanáctka, sdělte prosím, proč voláte!“

„Chtěl bych...“ Leon polkl slinu, „chtěl bych nahlásit nehodu.“

Julita Wójcická upřeně sledovala písmena na monitoru počítače. Pozadí za nimi se odmítalo vzdát své zelené barvy. To není dobré.

„No tak, šup...“ šeptala a pohrávala si s okousanou tužkou.

„Říkal jsem ti to,“ řekl Piotrek, který seděl vedle ní. Pak upil čaje, otřel si knírek zastřižený podle poslední módy a dodal:
„Na tak bezduchý *clickbait* neskočí ani naši čtenáři.“

„Ha!“ zvedla Julita v triumfálním gestu ruce nad hlavu. „Tak se dívej!“

Pozadí za titulkem zčervenalo. To znamená, že během poslední minuty minimálně tisíc uživatelů kliklo na odkaz a otevřelo Julitin článek s dramatickým názvem ILONA ZAJĄCOVÁ UKÁZALA FOTKY V BIKINÁCH: KDYŽ MI HEJTŘI NADÁVAJÍ DO TLUŠŤOŠEK, NEBUDU MLČET [GALERIE V ČLÁNKU]. A to zase znamená, že text se z nenápadné kulturní rubriky přesune na hlavní stránku webu.

Piotrek neřekl nic, jen si teatrálně povzdechl a otočil se ke svému počítači. Julita jeho zklamání chápala. Už týden se mu nepovedlo vložit žádný trhák. Všechny jeho texty z poslední doby (PODÍVEJTE SE, JAK SE ZMĚNILY HVĚZDY DYNASTIE; HOUBAŘŮV PŘÍŠERNÝ OBJEV; MEDVÍDEK KOALA SÁŇKUJE) svítily zeleně, a někdy dokonce — můj bože — modře, což signalizovalo na prostý nezájem čtenářů. A co hůř, Piotrek nad každým textem proseděl hodiny, donekonečna piloval slovosled, hledal synonyma a originální formulace. Zato Julitě zabrala příprava článku o Iloně Zajáčové včetně přestávky na cigaretu čtvrt hodiny.

Dívka vstala od psacího stolu, protáhla se a odběhla do kuchyňky. S červeným textem na kontě se už nemusela namáhat, právě splnila denní normu. Voda v levné, vodním kamenem obalené varné konvici zabublala; Julita si zalila instantní kávu a místností zavanula příjemná vůně. Julita zvedla křiklavě červený hrnek s fialovým nápisem MEGANEWSY.PL, trochu usrkla a přejela zrakem po kanceláři.

Šestnáct bílých stolů, šumící počítače, klikání myši a modré světlo odrážející se ve sklech brýlí. Na zdi dvě velké obrazovky: jedna zobrazovala hlavní stránku webu a přes ni heatmapu s barvami signalizujícími popularitu jednotlivých textů, na druhé nonstop běžel informační kanál. Na opačném konci byly tři prostory oddělené skleněnými příčkami (vedení, HR, ajťáci), v koutě tiskárny a skener, za okny se nacházela ulice s příznačným názvem Kybernetická a zatažené nebe přerušované dírkovanými rameny jeřábů.

Takhle si Julita kariéru novinářky nepředstavovala. Snila o práci v nějakém větším médiu: deníku *Gazeta Wyborcza*, v *Polityce* nebo *Newsweeku*. Bouřlivé diskuze na ranní poradě, příprava vydání ve tři ráno, schůzky s politiky v parlamentní restauraci plné cigaretového dýmu, anonymní informátor v baloňáku posouvající složku s dokumenty po lepkavém barovém stolku... Asi tak nějak. Dokonce se dostala i na nějakou tu stáž, jenže neplacenou. Tři měsíce skládala papíry, třídila archiv a moderovala internetová fóra s nadějí, že si jí někdo všimne a vezme ji pod svá křídla. Jenomže velké tituly mají stážistů nepočítaně — a mezi nimi i varšavskou zlatou mládež, kterou živí vlivní rodiče. Pro Julitu, holku z kašubského Żukowa v oblečení ze second handu, bylo těžké se vedle nich prosadit.

A potom zahlédla inzerát internetového zpravodajství Meganewsy.pl. Hledali novináře do rubriky Události, slibovali mladý tým, atraktivní platové podmínky a služební cesty. Moderní kancelářská budova působila příjemně, šéfredaktorka jí rovnou začala tykat a smála se jejím vtipům. Co víc si přát?

Jakmile tady začala pracovat, rychle se samozřejmě ukázalo, že realita tak růžová nebude. Rubrika Události se zcela proti Julitiným představám vůbec nezabývala otázkami, jako jsou dejme tomu lesní požáry v Řecku nebo volby do místních zastupitelstev. Šlo spíše o události typu, že si nějaká nepříliš populární herečka oblékla průsvitnou módní kreaci nebo že si vítězka posledního ročníku někdo-hledá-někoho vyfotila nové selfie. Jinými slovy pracovala v internetovém bulváru, jehož úspěch se měří výhradně počtem zobrazení stránky, respektive na ní umístěných reklam. A tým? Skutečně byl mladý... A nezkušený. Atraktivní platové podmínky odpovídaly poměrům v oboru, takže byly bídné, závislé na výsledcích a pracovalo se na smlouvu o dílo.

Ale Julita si nemohla stěžovat, na rozdíl od mnoha dalších spolužaček a spolužáků z ročníku (žurnalistika a sociální komunikace na SWPS) se skutečně živila psaním. Na své publikované texty možná nebyla zvláště hrdá, ale psaly se jí snadno, měla to v paži. A kromě toho... Majitel Meganewsů, koncern ITVV, měl v portfoliu spoustu dalších titulů, i těch seriózních a všeobecně respektovaných, jako například týdeník *Poprzek*, který měl kanceláře jen o patro výš...

Julita dopila kávu, umyla hrnek starou páchnoucí houbičkou, kterou se nikomu nechtělo vyměnit za novou, a vrátila se ke stolu. Sedla si do tureckého sedu na rozvrzanou židli

a se sluchátky na uších listovala profily druho- a třetířadých hvězdiček. Hledala nové téma.

Strážník Radosław Gralczyk obcházel po mokrém asfaltu místo nehody a pomalu odvíjel pásku s nápisem POLICIE. Za zády měl vrak černého džípu. Auto se na silnici zřítilo z výšky patnácti metrů, otočilo se a dopadlo na bok. Řidič nepřežil. Neměl šanci.

Strážník Radosław Gralczyk si však vraku, skla křupajícího pod těžkými botami, zápachu oleje, benzínu ani krve nevšímal. Zaprvé proto, že u dopraváků sloužil třetí rok a nehod už viděl dost — možná ne tak dramatických, jako je tahle, ale přece jen. Zadruhé byl myšlenkami někde jinde.

Do prdele, klel v duchu, zatímco krácel po asfaltu, v němž se odrážela světla modrých majáčků. Co teď? Jeho žena Alicja se už nějakou dobu necítila ve své kůži. Bolela ji hlava, byla ospalá, neměla chuť k jídlu. Nejdřív si mysleli, že je to nějaká chřipka, podzimní únava nebo řekněme moc lepku ve stravě. Nakonec však jeden z nich vyslovil nahlas otázku, kterou se oba už nějakou dobu zabývali v duchu: Co když je Ala těhotná? Brala prášky, takže šance byly minimální, jenže... Když tehdy ráno vyšla z koupelny se slzami v očích a v ruce žmoulala pásek od županu, bylo mu jasné, co na testu viděla: dvě čárky. A v mezičase Ala přece pila alkohol, kouřila cigarety, brala hromadu léků... Potom se dočetli, že to mohlo být právě tím, že antibiotika snižují účinnost antikoncepce. Ale co se dá dělat, vyčítat to mohli jen sami sobě, každá reklama přece končí varováním proneseným na jeden nádech, že předužitímjetřebaseseznámitsobsahempříbalovéholetáku.

I s jedním dítětem měli co dělat, aby vyšli. On vydělával směšně málo a Ala coby učitelka zeměpisu na průmyslovce ještě méně. Do garsonky, kterou zdělili po prarodičích, se tak tak vešli: když seděli všichni tři u stolu v mikroskopické kuchyni, šťouchali do sebe navzájem lokty. Ala navrhla, že by se možná mohli nastěhovat zpátky k jejím rodičům, kteří měli domek v Jabłonně. Radosław její návrh kategoricky zamítl slovy, která slovníku člena pořádkových jednotek rozhodně nepřísluší.

Zbývalo jim ještě jedno řešení: potrat. Slovo, které se v Polsku pronáší jenom šeptem, v úkrytu domova, s pohledem upřeným do země a zády ke krucifixu pověšenému na zdi. Ještě včera byl Radosław vášnivým odpůrcem tohoto zákroku. Dnes ráno počítal, na kolik je vyjde Alina cesta na kliniku do Česka. Odpověď zněla: na mnohem víc, než kolik měli odloženo na spořicí účet. A čas kvapil...

Tři tisíce zlotých. Radosław měl týden na to, aby ty peníze sehnal; potom už může jen začít vyplňovat žádost o státní příspěvek z programu 500+. Jenže kde vzít tolik peněz? Pomodlil by se k Bohu a požádal ho o pomoc, ale v takové věci se to asi nehodí.

„Hej, Radku!“ zavolal Jarek, kolega z hlídky, věčně usměvavý, ruměný chlapík. Dřepěl u vraku džípu a díval se dovnitř. „Pojď sem na chvíli!“

Strážník Radosław Gralczyk přivázal konec pásky k lampě a vydal se ke zmačkanému autu. Z okna vyčuhovala ruka oběti; leskly se na ní drahé hodinky, vteřinová ručička sebou cukala na místě.

„No?“ zeptal se Gralczyk tónem, který značil spíš netrpělivost než zájem.

„Podívej se,“ řekl Jarek s hrdým výrazem iluzionisty, který se chystá vytáhnout z klobouku králíka. „Poznáváš toho chlapíka?“

Radosław Gralczyk nahlédl dovnitř. Muž zabořený do airbagu vypadal, jako by sladce spal. Teprve když se člověk podíval níž na rozdrcené nohy a krví nasáklou mikinu, bylo jasné, že z tohohle spánku se už neprobudí. Gralczyk si prohlížel jeho tvář. Nos trochu zahnutý nahoru, velká masitá ústa, piha v obočí... Opravdu ho už někde viděl.

„Počkej, počkej,“ rozsvítilo se mu najednou. „Není to ten z televize? Boczek?“

„Buczek! Rysiek Buczek!“ řekl Jarek s úsměvem. „To je, co? Zajímalo by mě, kam tak spěchal...“

Gralczyk už ho neposlouchal. Vstal, opráčil si ruce a rychlým krokem vyrazil ke služebnímu vozu zaparkovanému u krajnice.

„Hej! Kam jdeš?“

„Zapálit si,“ odpověděl strážník Gralczyk a natáhl se pro telefon.

Julita přemýšlela, co napsat dál. Už se naučila, že nejvíc kliků mají články z jedné ze tří následujících kategorií: „výčitky, připomínky a jedovatosti“, „šok a údiv“ nebo „dohady a domněnky“. Nejsnáze se psaly texty z první kategorie. Stačilo převzít něčí kontroverzní, zábavný, nebo alespoň obhroublý komentář: dejme tomu, že se Giertych svezl po Kurském nebo Rozenková-Majdanová po Gretkowské. Citát se pak vylepšil o formulku zkopírovanou ze schránky: „X se pustil do Y. Jako vždy trefa do černého!“, „Tohle musíte vidět! X nenechala na Y nit suchou!“ nebo eventuálně „X odpovídá na kritiku Y.

Trefa!“ A protože se celebrity daly přehazovat vidlemi — do této kategorie spadali jak herci, tak zpěváci, politici, finalisté reality show či trenéři fitness — a každý z nich měl konto na některé ze sociálních sítí a toužil se předvést, textů podobného druhu bylo možné denně vysypat z rukávu hromadu; člověk k tomu nepotřeboval o moc víc než klávesové zkratky Ctrl + C a Ctrl + V.

Napsat článek ze série „šok a údiv“ také nepředstavovalo velkou výzvu, nezbytný byl ovšem skutečně výživný materiál. Od té doby, co lidé viděli rozesmátou matku malé zavražděné Madzi jezdit v bikinách na koni, nebylo snadné je překvapit. Ale jednou za čas se bulváru podařilo najít nějaké skutečně tučné sousto: vlak narazil do autobusu nebo autobus do vlaku, někdo někoho ubil sekýrou. V takovém případě bylo potřeba nahrát materiály na web, přidat velké červené písmo, vykřičníky a fotku pořízenou pěkně zblízka. A pak už nic, jen sklízet kliky.

A nakonec „dohady a domněnky“, tedy články, které apelují na čtenářovy ambice. V tomto případě byl obsah lhostejný, zásadní bylo ověřit nadpis obratem: „Neuvěříte, co...“, „Tohle nikoho nenapadlo!“, případně „Věděli jste, že...“. Zdánilivě to bylo snadné, ale poznat, co se chytí a co ne, vyžadovalo dobře odhadnout čtenáře. Do kategorie „dohadů a domněnek“ patřily také kvízy — o mexické kuchyni, tropickém ovoci nebo svištích, to je jedno. Klikající bylo možné nalákat výzvami („Získáte plný počet bodů?“), příslibem pomoci („S našimi tipy je to hračka!“) nebo náznakem, že čtenář stráví čas užitečně („Pondělní rozcvička pro váš mozek!“). Kvízy nikdy nezklamaly — každý si přece chce připadat chytrý —, ale vymyslet je trvalo dlouho, přinejmenším hodinu nebo dvě, takže poměr cena-výkon nebyl vůbec jednoznačný.

Bez ohledu na kategorii zvyšovaly šanci na úspěch fotografie, a proto bylo dobré vždycky v závěru nadpisu kapitálkami avizovat přítomnost FOTOGALERIE, nebo ještě lépe UŽIVATELSKÝCH MEMŮ. Na fotografii samozřejmě nemohlo být jen tak něco, výběr bylo třeba provést v souladu s internetovou Maslowovou pyramidou potřeb: v základně kozy, uprostřed krev a na vrcholku koťátka.

Julita se nakonec rozhodla připravit osobnostní kvíz čili „Jaké město/auto/luštěnina jste?“. Tady bylo možné popustit uzdu fantazii, zahrát si na psychologa, dokonce se pokusit o absurdní humor po vzoru Monty Pythonů. Julita však nestačila dopsat ani první otázku, když uslyšela hlas šéfredaktorky Magdy Mackowiczové.

„Wójcická! Pojď ke mně do kanceláře, šup, šup!“

Julita poslušně vyrazila do prosklené místnosti. Mackowiczová jako obvykle dělala tisíc věcí najednou. Telefonovala s přístrojem přitisknutým mezi tvář a ramenem, protože měla plné ruce: v jedné držela propisku a cosi s ní spěšně zapisovala, druhou mačkala gumový míček. Zároveň nespouštěla oči z televize, v níž běžel zpravodajský kanál TVN24, a nohou v oranžové tenisce se snažila vydržnout z koberce skvrnu od kávy.

Julita se posadila naproti ní a čekala, až Mackowiczová dotelefonuje. Jelikož neměla nic lepšího na práci, stočila pohled k televizi. Proužek v dolní části obrazovky byl bílý, což znamená, že se neudálo nic, co by stálo za pozornost. Ve studiu seděli profesionální odborníci, kteří se cítí jako ryba ve vodě při rozhovoru na jakékoli téma, proroci, před nimiž nemá budoucnost žádná tajemství. Teď zrovna diskutovali o Nejvyšším soudu, ale jejich teze zůstaly neznámé, protože televize měla vypnutý zvuk.

„Čtvrt hodiny, ano?“ Mackowiczová se poškrábala tužkou na krku. „Dobře... Dobře... Rozumím.“

Julita se na ni podívala. Jako vždycky byla oblečená podle poslední módy: potrhané džíny, mikina s cool potiskem, k tomu brýle se silnými fialovými obroučkami. Jako obvykle také vypadala poněkud jetě: oči měla zarudlé, nemyté blond vlasy stažené do culíku, z nehtů se jí loupal lak.

„Aha... Aha...“ Tenhle tón Julita znala. Mackowiczové už docházela trpělivost a chtěla rozhovor rychle ukončit. „No tak dobře, fajn. Ano, ano... Na slyšenou.“

Šéfredaktorka típla hovor a položila telefon vedle dvou dalších. Mobily se ztlumeným zvukem vibrovaly a poskakovaly po desce; na pohled připomínaly ryby vytažené na břeh, které se zoufale pokoušejí vrátit do vody. Mackowiczová po nich přejela pohledem, aby zkontrolovala, kdo volá, zjevně usoudila, že nikdo důležitý, a obrátila se k Julitě.

„Hele... Můžu si před tebou odsát? Mám něco naléhavého a dýl už to nevydržím...“

„Jasně,“ odpověděla Julita s falešným úsměvem.

„Ufff, díky...“ Mackowiczová vytáhla ze zásuvky ve stole odsávačku a vyhrnula si mikinu. „Ještě minutu a snad bych praskla.“

Odsávačka začala syčet a chrčet jako Darth Vaderův respirátor a Mackowiczová si úlevně oddechla. Nedávno porodila druhé dítě, chlapečka. Všichni včetně jejího zástupce Adama předpokládali, že bude doma minimálně půl roku, možná dokonce rok, ale Mackowiczová se vrátila po třech měsících.

„Fajn.“ Šéfová se zaklonila v židli. „Slyšelas o té nehodě na Jagielloňské?“

„No jasně. Piotrek o ní psal do rubriky Varšava.“

„Vidíš, a teď se ukázalo, že je to téma na titulku.“ Šéfredaktorka se vítězoslavně usmála. „Dostali jsme tip od anonymního svědka. Víš, kdo seděl za volantem? Ryszard Buczek.“

„Wow...“

„Najali jsme si fotografa, už je na místě. Říká, že fotky budou za čtvrt hodiny.“

Mackowiczová si přiložila odsávačku k druhému prsu a bolestí se zamračila.

„A nikdo jiný o tom ještě neví?“

„Ne.“

„Ani *Fakt* a *Superak*?“

„Zatím ne... Ale je to jen otázka času. Klidně se vsadím, že ten kluk z agentury jim fotky prodá, jakmile mu od nás přijde platba. Takže sebou musíme hodit... A proto ten článek napíšeš ty.“

„Ráda, ale...“ zaváhala Julita. „Víš, Piotrek už má to téma v ruce, zná okolnosti, tak by to možná mohl napsat on...“

Mackowiczová vytáhla odsávačku zpod mikiny a postavila ji na stůl. Julita odvrátila zrak. Nevěděla proč, ale pohled na lidské mléko jí byl odporný. Bylo takové animální, do světa monitorů a skleněných věžáků se nehodilo.

„Piotrek nad tím bude sedět půl dne a dumat, jestli je lepší dát tam přívlastek volný, nebo těsný. Na to nemáme čas. Je jedenáct deset... Fotky dostaneš tak v jedenáct dvacet. V jedenáct třicet bude na webu viset hotový text. Dvě stě, maximálně tři sta slov. Jasně?“

„Ale...“

„Žádné ale. Do práce.“

Julita přikývla a vstala ze židle. Už byla skoro venku z místnosti, když se šéfová ozvala znovu.

„Julito?“

„Ano?“

„Už se nikdy nepokoušej být hodná kolegyně,“ řekla šéfredaktorka, aniž zvedla zrak od displeje mobilu. „Tady ti za to nikdo nepoděkuje.“

Strážník Radosław Gralczyk uhladil formulář připnutý klipsem k deskám potaženým tmavomodrou koženkou a potom se zahleděl na nadpis: PROTOKOL OHLEDÁNÍ MÍSTA NEHODY. Když ten dokument kdysi vyplnil po sté, šel po práci s kolegou ze služebny na pivo. Když ho vyplnil po tisíci, začal vážně uvažovat o výpovědi.

Policista upravil sklon sedadla, stáhl okénko o tři centimetry a potom je o dva zvedl, pak vytáhl z přihrádky na rukavice tužku a jal se ji s vervou ořezávat, dokud nedocílil dokonalé špičky.

Konečně začal formulář vyplňovat; přitom na sobě cítil pohled vedle sedícího Jarka.

Ohledání zahájeno: 8.22, 15. 10. 2018. Došlo před zahájením ohledání ke změně polohy (vozidel, osob, předmětů)? Ne. Byl stanoven níže platný směr pohledu: sever. Výchozí bod měření: kanalizační poklop č. K1238. Úsek v místě nehody: pravotočivá zatáčka, terén: klesavý, povrch: asfaltový, vozovka: hladká, omezení rychlosti: 60 kilometrů v hodině.

Po uzavřených otázkách přišla chvíle na „situační popis nehody a stop události“. Strážník Radosław Gralczyk zívl, promnul si oči a potom začal sepisovat naučené obraty a formulace:

„Výjezd na Jagiellońskou 56/67 uskutečněn na základě informace službukonajícího OŘP VI Praga Pólnoc. Na místě zastížen oznamovatel: Leon Zdzisław Nowiński, rodiče Jan a Anna Nowińští, číslo občanského průkazu..., svědek dopravní nehody, jejímž účastníkem je Ryszard Buczek, rodiče Waldemar a Halina Buczkovi... Vozidlo: Jeep Grand Cherokee, barva černá, SPZ WO NEBESA, rok výroby 2014...“

„Podívej,“ zamumlal Jarek s pohledem upřeným z okna. „Supi už se slítli.“

Radosław Gralczyk sledoval jeho pohled. Na protější straně vozovky hned za policejní páskou stál muž v černé nepromokavé bundě. V ruce držel fotoaparát s obrovským objektivem. Policista ucítil, jak se mu náhle sevřel žaludek a z obličeje se mu vytratila krev. Jarek se našťěstí díval na druhou stranu.

„Určitě ví, že to byl Buczek. Obyčejnou nehodu by nefotil.“

„Někdo jim musel dát tip...“ Gralczyk se naklonil nad formulářem a podrbl se na nose špičkou tužky. „Určitě chlapi ze sanitky.“

„Lapiduši posraný...“ Jarek odložil desky s načatým nákresem místa nehody, otevřel dveře a vystrčil z nich nohu. Nohavice vyjela vzhůru a odhalila bledé lýtko sevřené příliš těsnou polyesterovou ponožkou.

„Kam se ženeš?“

„Aspoň ho legitimuju, šmejda. Někdo jim musí ukázat.“

„Aha,“ zamumlal strážník Gralczyk. „A pak nás vyfotěj, jak si jedem služebním autem pro smažený kuře, jako ty kluky z dvojky, a bude z toho celostátní aféra. Kašli na to... Já už to skoro mám.“

Jarek, který uměl menu KFC nazpaměť, se na chvíli zarazil s nohou v kaluži, potom ji schoval zpět dovnitř a zabouchl

dveře, až se auto zatřásl. Ještě brblal cosi o hyenách a bulváru, že jim to eldorádo brzy skončí, jakmile vláda konečně re-polonizuje média, ale Radosław Gralczyk ho už neposlouchal. Nemohl se dočkat, až dopíše hlášení, vrátí se na služebnu, posadí se k počítači a zkontroluje stav svého bankovního konta.

„Z rozhovoru se svědkem plyne,“ pokračoval Gralczyk v popisu, „že řidič značně překročil povolenou rychlost, ztratil kontrolu nad vozidlem a narazil do svodidel...“ Potom přidal ještě pár slov o stavu vozidla (rozsáhlé poškození karoserie i podvozku) a zranění účastníka nehody (smrt konstatována na místě), a konečně mohl vše završit větou, kterou každý slušný dopravní policista dokáže odrecitovat v libovolnou denní i noční hodinu: „Ohledání bylo provedeno za nezměněných povětrnostních podmínek.“

Gralczyk udělal tečku a podal protokol Jarkovi, aby si ho přečetl a podepsal ho. Tolik papírování, pomyslel si, tolik zbytečného žvanění. Kdyby to bylo na něm, popsal by celou situaci mnohem lapidárněji: bohatej kretén si myslel, že když má kurva dobrý auto, tak je taky kurva dobrej řidič, a spletl se. Ještě štěstí, že dole zrovna nikdo nejel a že se ten jeho vymazlenej džíp roztřískal o asfalt a nespádl na jiný auto.

Jarek mu vrátil podepsaný protokol. Gralczyk otočil klíčkem v zapalování, kývl na hasiče a vyrazil směrem na služebnu. Po fotografovi už nebylo ani stopy.

Cestou ke stolu se Julitě podlamovala kolena. Dostala do ruky žhavou novinku, skutečný *breaking news*! To se v Meganewsech téměř nikdy nestávalo. Web své novináře do terénu neposílal, pokud tedy nepočítáme účast na sponzorovaných akcích typu premiéra další romantické komedie nebo otevření nové

hospody. Všechno se vyřizovalo po internetu nebo telefonicky, texty do rubriky „Aktuality“ psali na základě tiskových zpráv PAP nebo článků větších webů. Někdy jim samozřejmě někdo dal echo přes kontaktní formulář, obvykle to však byly zprávy méně závažné, ne-li zcela banální: hle, fotka paní XY bez make-upu; ten a ten zaparkoval svoje ferrari na místě pro vozíčkáře. Ale smrt Ryszarda Buczka, navíc při tragické nehodě, to je něco úplně jiného, to už je pořádný kalibr, článek, který budou citovat ostatní weby... A který má ona napsat za dvacet minut.

Julita se usadila ke stolu, přitiskla si prsty na spánky a snažila se zkrotit vířící myšlenky. Člověk jejího věku si s Ryszardem Buczkem mohl spojovat jenom jedno: *Modré z nebe*. Okamžitě si vybavila nedělní obědy u prarodičů: vývar zelenající se nadrobno nakrájenou petrželkou, vepřovou pečení a nakládanou červenou řepu, která vždycky skončila na ubrusu, a jako dezert jablečné lívance posypané moučkovým cukrem. Potom zůstali dospělí u stolu, aby si popovídali o důležitých věcech, zatímco děti se usadily před televizí a pustily si dvojku. Přesně ve tři hodiny odpoledne se z reproduktorů ozvala písnička, kterou dodnes znala nazpaměť:

*Kluci i tátové, mámy i holčičky
mají své snění a přání a tužbičky.
Touží mít pro sebe alespoň maličký
kousíček Modrého z nebe.*

*Sny nikdo nezkrátí — musíš jít za nima
a někdy malým snem velká věc začíná!*

*Vylez si na židli, stoupni si na špičky
a kousek pro sebe — velký či maličký —
Modrého z nebe si seber.*

Potom se mezi záblesky reflektorů a chuchvalci umělého dýmu na scéně objevil Ryszard Buczek ve fraku pošíťém modrými flitry, s absurdně vysokým cylindrem a s gigantickým motýlkem se zlatými puntíky. Princip pořadu byl jednoduchý, z dnešní perspektivy snad dokonce primitivní. Každý týden přišly do studia tři děti a vyprávěly Buczkovi (nebo spíš panu Nebeskému, protože to byla jeho role), o čem sní. Jasio z Pucku, šest let, se chtěl stát hasičem, Aniela z Radomi, osm let, se toužila podívat do Austrálie, a Maksio, pět let, snil o letu na Měsíc.

Pan Nebeský poslouchal jejich vyprávění, kladl legrační otázky, pomrkvával přes monokl a pronášel zaklínadla, která znalo každé dítě v Polsku: „Hokus pokus, čáry máry, je čas rozbalit si dary!“ a „Simsalabim, mrknem, co s tím!“. Potom se pustil do plnění přání. A tak za Jasiem z Pucku přišli hasiči a ukazovali mu, jak se používá hasicí přístroj, Aniela hladila klokana vypůjčeného ze zoo a Maksio chodil ve skafandru po studiu polepeném alobalem, který měl napodobit povrch stříbrného satelitu.

Bylo to prosté, ale u dětí to mělo úspěch. V devadesátých letech mělo *Modré z nebe* milionovou sledovanost; na hřištích i dvorcích bylo během pořadu jako po vymření. Popularita pořadu sice později začala pomalu, ale jistě slábnout, TVP ho však nikdy z programu nestáhla. Bez ohledu na to, zda veřejnoprávní televizi řídila pravice, nebo pravice, která se z historických důvodů vydává za levici, pan Nebeský plnil každou sobotu dětské sny. Ty se postupem času měnily (na kariéru

hasiče už pomýšlel málokdo, chlapci se chtěli stát spíš rapery a děvčata modelkami), a stejně tak sám pan Nebeský. Buczek, kdysi proslulý elegán a idol žen, se výrazně zakulatil, vlasy mu prokvetly stříbrem a červený nos naznačoval, že herec sám se všelijakým „darům“ života také zrovna nevyhýbá.

Ačkoli se dnes *Modré z nebe* těšilo asi takové sledovanosti jako telemarketingový kanál, Ryszard Buczek byl i nadále známou osobností. Dostalo se mu totiž nejvyšší pocty doby internetové: stal se memem. Před několika lety někdo nahrál na web jeho fotku v kostýmu pana Nebeského s popiskem „Hokus pokus, čáry máry, čaroval jsem u tvý starý“. Z neznámého důvodu se z obrázku stala senzace a sociální sítě brzy zaplavily jeho klony opatřené dalšími lidovými rýmovánkami, například „Čáry máry, hokus pokus, v prdeli mi vykvet krokus“ nebo „Abrakadabraka, chlastám a nemakám“. Na rozdíl od jiných internetových senzací, které upadnou v zapomnění stejně rychle, jako se objeví, trvaly hrátky s rýmovánkami pana Nebeského tak dlouho, že pronikly až do mainstreamu. Na Buczka se obrátil mobilní operátor, který se odjakživa zoufale snažil přesvědčit mládež, že je cool, a najal si ho coby tvář své sítě. Od toho okamžiku se Buczek stal stejně neodmyslitelnou součástí polské scenerie jako papežovy pomníky v měřítku tři čtvrtě ku jedné nebo střechy potažené plechovou krytinou zářivých barev. Usmíval se z plakátů a billboardů, z časopisů rozdáváných zdarma v supermarketech a z pop-up oken v internetových prohlížečích: „U nás částky nevyskočí, pan Nebeský za to ručí!“

Ale co dělal Buczek předtím, před reklamami a televizí? Julita si vzpomínala, že býval hercem, ale nemohla si vybavit žádný jeho film — na tom ostatně nebylo nic divného, stejně

jako většina jejích vrstevníků měla pro polskou kinematografii jen pohrdání a před domácími výjevy národních traumat upřednostňovala *Hru o trůny* nebo *Dům z karet*.

Hodiny v rohu obrazovky ukazovaly 11.14. Julita usoudila, že má ještě pár minut na důkladnou rešerši, a našukala Buczkovo jméno do Wikipedie. Aniž odlepila zrak od počítače, vypisovala si nejdůležitější fakta: „narozen 1965, Nowy Sącz... Studoval na katedře herectví na filmové škole v Lodži... Vystupoval v Divadle Stefana Jaracza v Lodži a v Powszechném ve Varšavě... Filmový debut: *Život v utajení* (1981), kde ztvárnil Wacława... Držitel ceny Polské filmové akademie za roli archanděla ve filmu *Ovečky boží* (2003)...“

Než se Julita pracovala celou filmografií, zaslechla tiché *ping*. Přišel jí e-mail. Přepnula okno na doručenou poštu.

od: Jacek Walewski <jacek.walewski@turbofoto.pl>

pro: Meganewsy <info@meganewsy.pl>

datum: 15. října 2018, 11.18

předmět: fotky z Buczkovy nehody

Ahoj!

Posílám objednané fotky. Podle mého skromného názoru dopadly dost dobře ;)

Zdravím,

Jacek

Julita si začala prohlížet fotografie, rychle jednu za druhou, protože čas kvapil. Díra ve svodidlech. Auto ležící na boku, mezi bochánky airbagu je skrz rozbité okno vidět ruku. Detail poznávací značky. Detail utrženého disku od kola. Detail

zakrvácené ruky, rozbité hodinky, kolem se třpytí skleněné střepy. Záběr s policejní páskou v popředí. Hasiči párající vrak auta hydraulickými nůžkami. Proud jisker. Policejní vůz odstavený na krajnici, uvnitř dva policisté sklonění nad papíry.

Julita několikrát zamrkala, jako by se chtěla zbavit nepřijemných mžitek, a upila studenou kávu. Kterou fotku vložit na web? Nejvíc by se samozřejmě klikalo na ty, na nichž je vidět tělo, ale naprosto přesně věděla, že právě ty použít nesmí. Hned první den v práci jí Mackowiczová kladla na srdce: hlavně žádný kozy a žádný mrtvoly, zapamatuj si to. Pro Julitu to tehdy bylo milé překvapení. Takže ty Meganewsy přece jenom nejsou úplná stoka, pomyslela si, jako ten bulvár, který na titulní stránce vystavuje válečné korespondenty provrtané střelami nebo děti rozsekané na kusy, tady přece jen existují nějaké zásady, základní slušnost. Teprve o několik měsíců později se dozvěděla, že tuhle hranici vůbec nevytyčila morálka, nýbrž algoritmy Googlu. Kdyby totiž Google jejich stránky zařadil mezi weby publikující drastický a/nebo pornografický obsah, Meganewsy by natrvalo přišly o možnost využívat reklamní program AdSense — a to by znamenalo jejich bankrot. *Fakt a Super Express*, které stále čerpaly většinu zisku z tištěného vydání, si mohly jednoduše dovolit cenzory ze Silicon Valley ignorovat. V tom spočíval celý rozdíl.

Julita nakonec vybrala fotku ze stříhání vraku. Hasiči klečící u auta zakrývali Buczkovu ruku, gejzír jisker přitahoval pozornost a dodával celé situaci na dramatičnosti. Hodiny ukazovaly 11.21, na text jí zbývalo ještě devět minut. Julita si protáhla propletené prsty, zakřúpala klouby, pustila si do sluchátek Rammsteiny a vrhla se do psaní.

Leon Nowiński si prohlížel obrázky kysaného zelí. Kysané zelí v sudu. Kysané zelí v misce. Kysané zelí v zavařovací sklenici. Kysané zelí na talíři vedle vepřového. Roloval stránkou s grafikami níž a níž, ale inspiraci hledal marně. Návrh etikety — stava_v22_finalni.psd — se zatím stále skládal ze dvou čar a bílého pozadí.

Leon potichu zaklel. Zaboha se nedokázal soustředit, nic ho nenapadlo. Vymyslet etiketu pro „mladistvou zelnou šťávu“ by pro něj bylo značnou výzvou i za normálních okolností. A co teprve dnes.

Do práce nakonec dorazil až po jedenácté. Nejdřív ho vyslychala policie, potom novináři z nějaké lokální televize. Doufal, že když šéfům objasní příčinu svého zpoždění, pustí ho na zbytek dne domů, aby si vydechl a vzpamatoval se. Ale kdepak. „Leone, člověče,“ prohlásil Michał, product manager. „No já to chápu, hrůza, no, ale víš přece, že v Olsztynku se už žhaví tiskárny. Musíme jim tu etiketu do večera poslat, protože jinak nespustíme projekt v termínu a marketingová akce už se přesunout nedá. Tak co? Můžeme s tebou počítat?“ Otázka to byla rétorická. Samozřejmě že mohli. Leon měl hypotéku.

A tak seděl u pracovního stolu, hleděl na obrázky zelí, ale před očima měl pořád zdemolované auto, cítil pach krve a motorového oleje, slyšel skřípání kovu. Co se tam vlastně stalo? Nešlo o to, že ten chlápek nezvládl řízení. On se ani nepokusil zatočit — napálil to přímo do svodidel rychlostí hodně přes stovku. Ztratil pozornost? Omdlel?

Leon si promnul čelo, rukama přešel po neoholených tvářích a podíval se na poznámky s nápady. Panáček ve tvaru soudku kysaného zelí na skateboardu? Zelná příšerka, taková polská variace na Létající špagetové monstrum? Kluk a holka

s proužkem kysaného zelí v ústech, propojení jako zamilovaní psi z *Lady a Trampa*?

Nakonec se rozhodl vytvořit návrh podle prvního nápadu. Ježíšmarjá, říkal si, když přikresloval soudku nohy v tenis-kách, pět let studia na akademii, stipendium, rektorská cena, výstavy, tolik práce... A vida, co je z toho, do prdele, za koláče.

„Hele, Leone,“ ozval se Ignacy, kluk přes reklamu. „Podívej se na tohle.“

„Teď nemůžu. Dělán člověka-soudek.“

„Cože?“

„Člověka-soudek. Je to mladistvé,“ prohlásil Leon a dál kreslil nos ve tvaru špuntu. „Zeptej se Michała, vysvětlí ti to.“

„Hele, já mluvím vážně. Jde o tu tvoji nehodu. Slyšel jsi, kdo seděl za volantem?“

„No?“

„Ryszard Buczek. Víš kdo, pan Nebeský.“

Leon se otočil na židli a odjel s ní k Ignacyho stolu. Kolega měl v prohlížeči otevřený článek na webu Meganewsy.pl. Velká červená písmena, spousta vykřičníků a pod tím fotky. Vlevo: Buczek v dobách slávy *Modrého z nebe* s cylindrem na hlavě, akorát v černobílém provedení. Vpravo: vrak auta, které Leon před několika hodinami zahlédl ve zpětném zrcátku.

TRAGÉDIE! Známý herec a idol dětí

Ryszard Buczek (* 53)

ZEMŘEL PŘI HRŮZOSTRAŠNÉ AUTONEHODĚ!!!

[FOTOGALERIE] POUZE U NÁS!!!

Julita Wójcická

Ryszard Buczek († 53), oblíbený moderátor pořadu *Moderé z nebe*, zemřel dnes ráno při HRŮZOSTRAŠNÉ autonehodě ve Varšavě. Populární herec značně překročil povolenou rychlost při sjezdu ze silnice S8 a narazil do svodidel. Auto SPADLO Z VÝŠKY 15 METRŮ a je zdemolované K NEPOZNÁNÍ! Všem známý pan Nebeský NEMĚL ŠANCI nehodu přežít. Policie konstatovala SMRT NA MÍSTĚ a hasiči museli tělo vyprostit pomocí HYDRAULICKÝCH NŮŽEK!

Zpráva o hercově smrti bude nepochybně obrovskou ranou pro jeho manželku, herečku Barbaru Lipieckou-Buczkovou (40) známou ze seriálu *Babí léto*, a syna Rafała (13). Redakce webu MEGANEWSY.PL jim vyjadřuje upřímnou soustrast.

Leon článek ani nedočel do konce. Beze slova se vrátil ke svému stolu.

„No?“ zeptal se Ignacy jaksi zklamaně. „Neřekneš na to nic?“

„Chudák chlap,“ odpověděl Leon a připlácl na soudek kysaného zelí široký úsměv. „A ten článek je nechutný.“

Julita klikla na tlačítko „aktualizovat“. A znovu. A ještě jednou. Pod článkem se pokaždé objevily nové komentáře. Teď už jich bylo přes tisíc: vyjádření smutku (bubu433: „Nemůžu tomu uvěřit! Pan Nebeský, to je moje dětství... Sakra, strašně smutná zpráva ;-/“), kondolence (aga.pomori: „Basio, držte se. Szczecinek za pana Ryszarda zapálí svíčky [‘][‘][‘]“) a samozřejmě urážky (na_plnou_hubu: „o jednoho hereckýho POseru míň, neměl sis ten řád od Tuska brát, ty zloději!“), pravdomluffka: „PiSáci se nezastaví ani před smrtí, hamba!“). Ty poslední se daly najít pod každým článkem — o psovi na skateboardu, o Japonci, který se chtěl oženit s robotem, nebo

o gigantické dýni, kterou vypěstovali ve státě Idaho; bylo to jedno — invektivy byly stejně neodmyslitelnou součástí krajiny polského internetu jako hovno na břehu mazurského jezera přikryté rozmočeným toaletním papírem nebo mozaika pestrých reklamních cedulí kolem výpadek.

Na text o Buczkově smrti lidé každopádně klikali, až se z nich kouřilo. Tématu se chytily konkurenční weby, všechny ty hromy, blesky, prásky a šípy, ale také *Super Express* a *Fakt*, a dokonce i seriózní tituly: *Wyborcza*, *Newsweek* a *Polityka*. Pravda, málokde se psalo, kde se informace objevila poprvé, o uvedení jména autorky nemluvě, ale vědomí, že právě ona, Julita Katarzyna Wójcická ze Żukowa, postrčila celou tu mediální mašinerii kupředu, ji naplňovalo hrdostí. Navzdory všemu.

„Pět tisíc lajků, hodně přes tisíc sdílení...“ Piotrek uznale přikývl. „No, no, Wójcická. Gratuluju. Ještě kousek a Pulitzer je tvůj.“

Julita se usmála a poděkovala, ačkoli si nebyla úplně jistá, jestli si z ní Piotrek jenom utahuje, nebo se jí rovnou posmívá. Uvědomovala si přece, že článek je bezcenný slepenec otřepaných formulací a dramatických přívlastků. Na vysoké by se jí za takový text vysmáli... A dokonce i její polštinářka ze základky, budiž jí země lehká, by jí za něj dala kuli s vykřičníkem, nebo taky se třemi... No, ale jak říkává šéfredaktorka Mackowiczová, úkolem novináře je psát články, které lidé čtou, a ne které by měli číst.

Právě teď Mackowiczová převáděla tuto zásadu do života. Pokud si lid žádá Buczka, je třeba servírovat Buczka, a to hodně a rychle. Celý tým dostal za úkol psát texty o něm: vzpomínky Buczkových přátel, Buczkovy nejlepší role, Buczkovy nejhorší role, Buczkova manželka, Buczkův syn, Buczkův pes

a Buczkův křeček, cokoli, jen když to bude s Buczkem. Pár vět, fotka, a text už přistál na webu v bočním sloupci, kde generoval cenné kliky, měnu internetové žurnalistiky.

Ke konci dne začal provoz na Meganewsech ustávat. Ne snad proto, že by hercova tragická smrt přestala lidi zajímat — téma jednoduše převzali větší hráči, kteří měli větší čtenářskou základnu, víc propagačních kanálů a víc peněz na Buczkovy fotky ze soukromých zdrojů. Téma už nebylo výlučně jejich.

„Děkuji všem za vynaložené úsilí,“ řekl zástupce šéfredaktorky Adam na večerní poradě. Jako obvykle je mořil čísly: „Dnes jsme zaznamenali víc než tři sta tisíc zobrazení a skoro sto tisíc unikátních návštěv. Získali jsme nové fanoušky na všech sociálních platformách: Facebooku, Twitteru, Instagramu a Snapchatu. Téma Buczek se začíná pomalu vyčerpávat, ale zítra s ním ještě můžeme v klidu pracovat. Kdo tu bude na ranní? Piotrek? Oukej... V *Super Expressu* má vyjít rozhovor s Buczkovou vdovou. Jakmile ho pověsí k sobě na web, chci o tom mít text na homepage, jasné? No, dobrá práce. Přeji klidnou noc, na shledanou.“

Kancelář se začala vyprazdňovat. Monitory pohasínaly, čtečky karet u východu pípaly, dveře práskaly. Paní Halinka, uklízečka se ztrhanou tváří a zlatým srdcem, přejížděla vysavačem po zátěžovém koberci a cosi si potichu prozpěvovala. Natalia, která v kanceláři zůstávala na noční službu, si zalila instantní polévku vodou z varné konvice; do okolí se rozlila vůně glutamátu sodného.

Julita ještě seděla u počítače. Už by se měla taky zvednout, ale Marynarská byla stejně pořád ucpaná, a kromě toho... Nemohla se rozhodnout, aby udělala tečku a ten den ukončila. Text o Buczkovi byl největším úspěchem její kariéry. Samozřejmě,

to téma dostala na stříbrném podnosu, nehodu ani neviděla na vlastní oči, ale... Poprvé od doby, kdy začala pracovat v Meganewsech, ji při psaní zaplavil adrenalin, poprvé měla dojem, že se přinejmenším otřela o skutečnou žurnalistiku. Vědomí, že už je po všem, že zítra znovu začne den pročesáváním internetu a hledáním drbů o celulitidě a silikonu, bylo deprimující.

Julita ještě jednou aktualizovala stránku se svým článkem, aby zkontrolovala, kolik palců nahoru a lajků přibýlo. Dělalala to s nejasným pocitem viny jako někdo, kdo si přísahal, že tohle už je poslední čokoládový bonbon, a přesto si o pět minut později vzal další. Sama se smála Adamově posedlosti statistikou, při ranní kávě si utahovala z jeho „heatmapové diktatury“ — jenže když se nikdo nedíval, obsedantně kontrolovala stejná čísla jako on. Zajímalo by mě, pomyslela si, jestli by Bob Woodward a Carl Bernstein, kdyby v jejich době už existoval internet, taky každou chvíli mačkali F5, aby viděli, kolik lidí už dalo srdíčko nebo udivený smajlík jejich článku o Watergate.

Něco ještě přibýlo, ale moc toho nebylo, všechno nasvědčovalo tomu, že Julitiných pět minut slávy už minulo. Prolétla ještě komentáře zobrazené od nejnovějších. Tak jak to obvykle bývá, jejich obsah se postupem času čím dál víc odchyloval od tématu, nezadržitelně se měnil v čím dál agresivnější hádanici. Za chvíli někdo někoho přirovná k Hitlerovi a bude možné zavřít krám.

Až na jednu výjimku. Komentář od uživatele the_inquisitive_deer_2000 zveřejněný před třemi minutami. Napsaný jasně, srozumitelně, a pokud nepočítáme poněkud kreativní přístup k interpunkci, i bez chyb: „No ne , to je ale snůška nesmyslů. Nikdo normální by přece nevjel na sjezd takovou

rychlostí. Ta věc smrdí na sto honů. Ale jasně , jednodušší je napsat , že to byla nehoda. Lidi , probuďte se!“

No ovšem, konspirační teorie tu zatím scházela. Jak známo, nikdo neumírá jen tak jednoduše. Určitě ho zabila očkovací lobby nebo genderové bojůvky. Julita se uchechtla a zavřela prohlížeč, čímž pod ním odhalila otevřenou fotku z nehody.

Ještě jednou se podívala na vrak auta. Teď, když už nemusela spěchat, psát text s časem o závod... Nemohla se ubránit pocitu, že tu skutečně něco nesedí. I kdyby byl Buczek vynikající řidič, musel vědět, že se pouští do velmi nebezpečného manévru, že se tam nemusí vejít. Kam tak spěchal? A proč?

Julita začala proklikávat fotky: tentokrát pomalu, každou z nich si pečlivě prohlížela, ačkoli sama nevěděla, co vlastně hledá. Auto bylo úplně zničené, stop po explozi na vraku by se nedopátrala ani smolenská komise. *Klik*, poznávací značka. Nic zajímavého. *Klik*, disk. Disk jako každý jiný. *Klik*, detail ruky, hodinky. Julita se po vzoru televizních detektivů okamžitě podívala na rozbitý ciferník a odečetla z něj čas, kdy se ručičky zastavily... Potom se plácla dlaní do čela. Vždyť přece víš, v kolik k nehodě došlo, ty huso, vynadala si v duchu. Soustřed' se!

Julita přesunula pozornost na ruku... A pozvedla obočí. Buczkovy nehty byly v hrozném stavu. Polámané, sedřené, celé od krve. Divné. Při práci v internetovém bulváru vídala Julita fotky z autonehod docela často. Zranění bývala hrůzostrašná: otevřené zlomeniny, rozbité hlavy, rozpáraná břicha. Ale prsty? Prsty, a tím spíš nehty, obvykle vypadaly nedotčené.

Julita si pro jistotu ještě prohlédla nezveřejněné snímky několika známých autonehod z posledního roku, které dostali z agentury. Měla pravdu. Vyhledala si na internetu Buczkovy

fotky, období vyhledávání zúžila na poslední měsíc: Buczek objímá manželku před fotostěnou (vkusný šedý oblek, sčesané nagelované vlasy, úsměv), Buczek sedí na pohovce v raním pořadu (džíny a mikina s kapucí, živá gestikulace, určitě vypráví nějakou historku). Přiblížila si jeho ruce. Nehty měl upravené, rovně zastřižené, jako by zrovna vyšel od manikérky.

„Ten hrneček vám můžu odnést?“ promluvila paní Halinka a Julita málem nadskočila.

„Hm? Ne, ne, ještě si udělám kávu.“

„Paní Julitko, drahoušku... Je osm večer. Běžte radši domů, odpočiňte si.“

„Ále, dneska bych stejně snad ani neusnula.“

„Stalo se něco?“

Julita vstala od stolu, zvedla hrnek.

„To se právě snažím zjistit.“

2

Pečené vepřové, ledový salát. Tuňáková pasta, kukuřice, majonéza. Žlutý sýr, ředkvičky, okurka. Julita se přehrabovala v sendvičích ovinutých fólií a hledala svou oblíbenou housku se salámem se zeleným pepřem a paprikou. Vedle ní už se vytvořila fronta zaměstnanců z celé budovy: jedni drželi plastové tácky s domácími obědy, druzí hipsterské jogurty s chia semínky a wrapy s tofu.

Návštěvy pana Bagetky byly pravidelnou denní atrakcí, rituálem kancelářského života. Zelené Seicento přestavěné na dodávku přijelo před budovu obvykle kolem desáté, ale nervózní očekávání začínalo už ve tři čtvrtě. Ti, kteří seděli u oken, každou chvíli vyhlíželi na ulici, zbytek se musel spolehnout na informace od recepčních. Na heslo PAN BAGETKA vyskakovali lidé od počítačů a nenápadně chvátali do přízemí. Běhat se sice neslušelo — to bylo přece jen trapné —, ale někteří vyráželi pro jídlo skutečně svižným krokem, aby v zatáčce předstihli konkurenci, a v kanceláři obvykle dodržované zásady slušného chování, jako je podržet výtah nebo dát přednost ve dveřích, šly stranou. V bílých límečcích se probouzely atavistické sběračsko-lovecké instinkty: kdo dřív přijde, ten dřív mele.

Pan Bagetka se mohl rozkrájet. Byl jako dvacetiruké božstvo z hinduistického panteonu — dokázal zároveň přijímat bankovky, vracet drobné, obsluhovat terminál na karty a podávat

zákazníkům plastové příbory. Nakonec na dně krabic zůstaly jen nužné zbytky, k nimž se mohl uchýlit jedině naprostý zoufalec: rozbalený sendvič ve fólii umazané od másla nebo nechvalně proslulé wrapy typu kebab.

Julitě zařazené v polovině pelotonu se podařilo uchvátit oblíbenou housku. Vyšťářala drobné, usmála se, vzala si paragon, který okamžitě zmuchlala a vyhodila do koše, a potom se vrátila do třetího patra do sídla Meganewsů. Do kanceláře mezitím dorazila Mackowiczová. Julita jemně zaťukala na skleněné dveře. Šéfová ji pozvala dál.

„Ano?“

„Máš chvílku? Chtěla bych s tebou mluvit.“

„Do porady zbývá sedm minut...“ Mackowiczová se podívala na hodinky, jež měřily také kroky, tep a spánkový rytmus. „Stačí?“

„Asi jo.“

„Jsem jedno ucho. O co jde?“

„O Buczka.“

„Mhm?“

„Takže...“ začala Julita. „Vím, že to bude znít jako laciná senzace, ale... Zdá se mi, že to nebyla obyčejná nehoda.“

„Laciné senzace platí naše účty.“ Mackowiczová se zaklonila v židli a opřela si nohy o počítač postavený pod stolem. Těsně nad kotníkem měla malé tetování, sovu s brýlemi. „Takže neměj obavy.“

„Prohlížela jsem si včera ještě ty fotky... A s jeho rukama není něco v pořádku. Vypadají, jako by se před smrtí... No, sama nevím. S někým popral? Nebo něco škrábal?“

„Která je to fotka?“ Mackowiczová otočila monitor směrem k ní. Na obrazovce byla složka s náhledy.

„Počkej, počkej... Tady ta.“